

Workshop 'Ontwerp mee het Rijsenbergpark', 4/9/2017

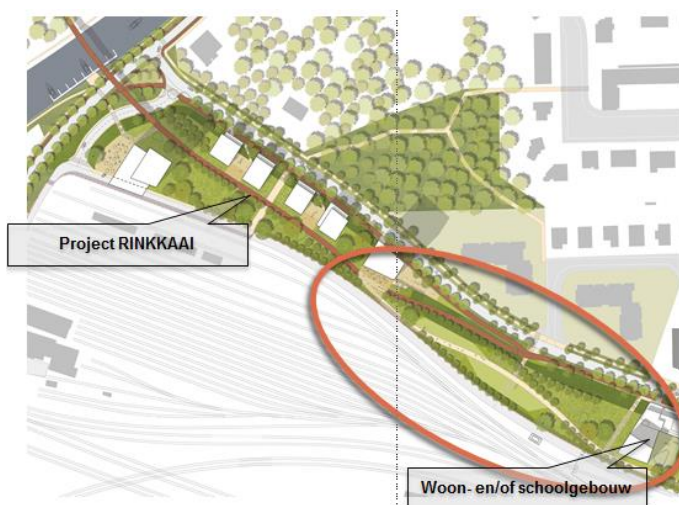
1. Inleiding: de context

Schepenen Watteeuw en Taeldeman heetten de aanwezigen welkom en duiden op het belang van het Rijsenbergpark als buurtgroen enerzijds en de fietsverbinding tussen het station Gent Sint-Pieters en de Blaarmeersen anderzijds. Deze laatste vormt een onderdeel van het zogenaamde Westerringspoor dat het westelijke deel van Gent verbindt met het station Gent-Sint-Pieters, het UZ, de Ghelamco Arena Daarna lichtte sogent de context en de randvoorwaarden voor het Rijsenbergpark toe.

Het Rijsenbergpark maakt deel uit van de ontwikkeling van het project Gent Sint-Pieters. In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt de stationsomgeving omschreven als een "gemengde ontwikkelingspool voor wonen, werken en vrije tijd". Naast de werken aan het station zelf en de invulling met kantoren, woongebouwen en een schoolgebouw zal er ook ruimte zijn voor een buurtpark. Eén van de 4 doelstellingen van het project Gent Sint-Pieters betreft namelijk het voorzien van kwaliteitsvol openbaar groen.

Het te ontwerpen park situeert zich tussen het project Rinkkaai en de meer stedelijke invulling van zone B uit het RUP en heeft een oppervlakte van een klein ha (ongeveer 9.500m²). In uitbreiding met de groene invulling van het project Rinkkaai betekent dit een aaneengesloten groene ruimte van 1,4 ha. Onder meer via de brug naar de Blaarmeersen aan de westelijke kant en een groene verbinding tussen het station en het Citadelpark aan de oostelijke kant vormt dit park een onderdeel van een netwerk van grote en kleinere groenelementen. Door het Rijsenbergpark loopt het 'pad van stad naar land', een voet- en fietspad door het volledige gebied tussen de K. Fabiolalaan en de sporen.

Het reliëf van het terrein zal één van de bepalende elementen zijn voor het Rijsenbergpark. De groene zone tussen Rinkkaai en de sporen ligt ongeveer 4m hoger dan de K. Fabiolalaan. Zone B daarentegen, ligt op dezelfde hoogte als de K. Fabiolalaan. Het woon- en/of schoolgebouw van zone B zal voor een deel het hoogteverschil tussen beide zones opvangen. In het Rijsenbergpark zelf zal een belangrijk verschil in hoogte blijven bestaan, enerzijds tussen de zone tegen de sporen en de K. Fabiolalaan en anderzijds tussen de zone van Rinkkaai en de zone B.

2. De randvoorwaarden voor het Rijsenbergpark

2.1. Harmonisch park- en groenbeheer

De Groendienst van de Stad Gent hanteert enkele belangrijke doelstellingen om tot een 'harmonisch park- en groenbeheer' te komen:

- Mensgerichte doelstellingen:
 - o referenties aan de cultuurhistoriek van de plek
 - o het maximaliseren van de sociale controle
 - o aantrekkelijk door uitstraling en detaillering
 - o de hoofdpaden voldoen aan de eisen van de integrale toegankelijkheid.
- Natuurgerichte doelstellingen:
 - o grote biodiversiteit door een gevarieerde groenstructuur
 - o aandacht voor broedplaatsen.
- Milieugerichte doelstellingen:
 - o het stedelijke klimaat milderen
 - o afstemmen grondsoorten, beplanting en minimaal groenbeheer
 - o maximaal vasthouden van water
 - o een geluidsbufferende werking
 - o beperkte openbare verlichting met aandacht voor donkere zones
 - o rekening houden met mogelijke schaduw van omliggende gebouwen en de akoestische wand.

2.2. Stedenbouwkundige randvoorwaarden

Het Rijsenbergpark bevindt zich deels in zone B en deels in zone C. Het GRUP 'Stationsomgeving Gent Sint-Pieters - Koningin Fabiolalaan' legt voor het volledige projectgebied en voor elk van deze zones specifieke voorwaarden op:

- In Zone C:
 - o één grote, maximaal aaneengesloten, groene, publiek toegankelijke zone met 'parkkarakter', de verharde zones worden tot een minimum beperkt. (70%)
- In Zone B:
 - o stadstuinen tussen de gebouwen die zich afwisselend aan de zijde van de Koningin Fabiolalaan en aan de zijde van de sporen bevinden
 - o deze stadstuinen zijn open, grotendeels onverharde ruimten, elk met een eigen karakter en minstens via het pad met elkaar verbonden.
 - o per gebouw wordt minstens één 'stadstuin' gerealiseerd
 - o minstens 50% van de totale onbebouwde ruimte in de zone B is onverhard.
- Een pad doorheen het plangebied, het Rinkhoutpad:
 - o van het Koningin Maria-Hendrikaplein, een sterke stedelijke plek, tot in het stedelijk groengebied de Blaarmeersen via een brug over de Leie. De route doorloopt verschillende sferen die evolueren van stedelijk (meer stenig) naar landelijk (meer groen).
 - o continue fiets- en voetgangersroute van minimum 3m breed,

- comfortabel om te fietsen en te wandelen, toegankelijk voor mensen met een handicap, voldoende verlicht
- nooit ingesloten tussen twee gesloten wanden.
- Geluidsscherm langs de sporen.
- Niveauverschil:
 - Het projectgebied vertoont hellingen in verschillende richtingen. De interne ontsluiting van het projectgebied en de individuele gebouwen passen zich in deze topografie in. Het markante talud van het vroegere spooreplacement aan het einde van de Koningin Fabiolalaan wordt als landschappelijke element behouden.

2.3. Andere randvoorwaarden:

Naast de voorwaarden opgelegd door het GRUP formuleerden de stadsdiensten bijkomende adviezen:

- Mobiliteitsbedrijf:
 - Het Rinkhoutpad moet in Rijsenbergpark een hoogteverschil van 4 m overbruggen en mag maximaal een hellingsgraad van 2 à 3,5% vertonen.
 - speciale aandacht voor kruisingen (fietspad/K. Fabiolalaan)
 - extra fietsstallingen bij rust- of speelpunten.
- Jeugdendienst:
 - integratie van een speelterrein voor 0-6 en 6-12 jarigen
 - thema water/natuurlijk spelen
 - voorzien van een recreatief lint doorheen het project
 - fysieke afscheiding van het fietspad met de speelzones
 - via het centrale pad : link met de Rijsenbergbuurt, doorsteek naar Stationsbuurt Zuid.
- De Lijn:
 - Toekomstige ontsluiting openbaar vervoer via de K. Fabiolalaan.
- Dienst Klimaat:
 - aanleg verhardingen moet beperkt worden tot het functioneel noodzakelijke
 - hoge bomen voor schaduwvorming
 - een dichte begroeiing op de taluds om afstroming en erosie te voorkomen.
- Brandweer:
 - via Koningin Fabiolalaan is het Rinkhoutpad ook bedoeld voor brandweervoertuigen voor het project Rinkkaai
 - minimale draaistraal: 11 m aan de binnenkant en 15 m aan de buitenkant en minimale vrije (=obstakelvrije) hoogte: 4 m
 - maximale helling: 6%.
- Lichtcel:
 - vanuit het Lichtplan worden parken zo weinig mogelijk uitgelicht
 - enkel primaire fietsdoorsteken doorheen en park worden verlicht
 - de positie van de bomen houdt rekening met de lichtpalen (armatuur op minstens 5m hoog en palen op regelmatige afstand van elkaar).

Verder zijn ook volgende elementen belangrijk voor het Rijsenbergpark:

- De K. Fabiolalaan zal worden verbreed om een comfortabel fietspad en trottoir te kunnen aanleggen. Dit betekent dat ter hoogte van het park ongeveer 4m van het talud tot op het niveau van de K. Fabiolalaan zal moeten worden afgegraven.
- Het Rijsenbergpark bevindt zich volledig op volle grond. Hierdoor kunnen grote bomen worden voorzien in het park.
- Het is momenteel nog niet duidelijk hoe de speelruimte voor de school zal worden gerealiseerd. Die speelruimte zal binnen de zone van het bouwveld liggen, en allicht een deel van de groene zone tussen het gebouw en de sporen innemen. Men onderzoekt momenteel of het mogelijk is om een deel van de nodige speelruimte te voorzien op het dak van de school.
- Ter hoogte van het Rijsenbergpark kan, theoretisch gezien, het tracé van het Rinkhoutpad zowel langs de sporen lopen als dwars door het park naar de K. Fabiolalaan afdalen. Het is momenteel echter nog niet duidelijk of het tracé langs de sporen technisch haalbaar is. De aanwezigen op de workshop vroegen om deze mogelijkheid verder te onderzoeken.

3. Workshop inrichting Rijsenbergpark

Evolta, het studiebureau dat het Rijsenbergpark en de groene zone tussen de toekomstige schoolgebouw en de sporen zal ontwerpen en aanleggen, lichtte de werkwijze voor de workshop toe.

Deze workshop vormt een tweede fase van het inspraaktraject voor het openbaar domein in de zone B en C. Tijdens de eerste fase (2010-2011) van het inspraaktraject werd gepeild naar de activiteiten en sferen die men wenste voor het openbaar domein in zone B en zone C. Wat het Rijsenbergpark betreft, waren de resultaten als volgt:

- ontmoeting voor verschillende bevolkingsgroepen
- kindvriendelijk en toegankelijk voor minder mobiele
- goede verbinding met de buurt
- nette en veilige omgeving – geen gesloten sfeer
- voornamelijk nadruk op rust: lezen, treinspotten, picknicken
- gezellige sfeer
- natuurlijke sfeer, vlindertuin, bloemenweide
- vraag naar veel zitgelegenheid
- natuurlijk en avontuurlijk spel met water.

Met deze insteek wordt tijdens de workshop verder gewerkt. Evolta stelde ook enkele referentiebeelden voor (cfr presentatie) die deelnemers inspiratie kunnen geven voor het Rijsenbergpark. Tijdens de workshop ‘vertaalde’ een ontwerper van Evolta onderstaande input in een mogelijk ontwerp voor het park.

De deelnemers aan de workshop gaven volgende input voor het ontwerp van het Rijsenbergpark:

Ivm het reliëf:

- De ‘groene muur’ (talud) naast het toekomstige schoolgebouw wordt best zo ver mogelijk tegen de sporen voorzien. Op die manier kan een deel van het terrein dat aansluit op de K.

Fabiolalaan geleidelijk stijgen. Op sommige plaatsen kan het bestaande talud worden behouden als referentie naar de huidige toestand.

- Het is eerder de bedoeling om via glooiingen met 'trappen' (keermuurtjes) te werken, zoals bij terrassen voor rijstvelden. Die trappen kunnen dienen als zitplek, al dan niet uitgewerkt als bank. Deze glooiingen worden best naar het (zuid)-westen georiënteerd, om een maximale bezonning te bekomen;
- Suggestie: maak een uitkijkpunt naar de sporen of naar de wijk, op een heuvel dichtbij de school. Dit zou interessante zichten kunnen opleveren én het grondverzet kunnen beperken. De deelnemers vinden dat een echte uitkijktoren niet thuishoort in het Rijsenbergpark. Zij vinden dat een uitkijktoren eerder past in een natuurgebied zoals de Bourgoyen.

Ivm fietsen:

- de ligging van het fietspad kan belangrijk zijn voor de verbinding van de Rijsenbergbuurt met het park.
- Men vermoedt dat 4m voor een fietspad dat moet worden gedeeld met voetgangers, te smal zou kunnen zijn, vooral tijdens ochtend- en avondspits. Het fietspad zal immers deel uitmaken van een belangrijke fietsroute (het Westerringspoor). Men kan een alternatief voor voetgangers voorzien via meer natuurlijke, slingerende paden door het park.
- Als het fietspad van Rinkkaai naar de K. Fabiolalaan loopt, zal dit het park in 2 delen opdelen. Eén deel zou eerder kunnen gericht zijn op rust (het deel dichtbij de school), in het andere deel kan natuurlijk spelen worden voorzien. Het is belangrijk dat beide delen gelijkwaardig zijn, zodat beide ook optimaal kunnen worden gebruikt.
- Minder mobiele mensen kunnen het fietspad gebruiken. Dat zal integraal toegankelijk zijn. Men vindt het belangrijk dat minder mobiele mensen ook evt andere paden (dus niet op het fietspad) kunnen gebruiken. Het is belangrijk dat dergelijke paden mensen naar een plek leiden waar 'iets te doen is' (bv uitkijken, rusten ...).
- Fietsstallingen worden best voorzien in de parkeerstrook van de K. Fabiolalaan.

Ivm water:

- Water in het Rijsenbergpark mag, maar moet niet. Vlakbij heb je immers de Blaarmeersen waar 'recreatief water' aanwezig is. Bovendien hebben de kanaaltjes langs de Esplanade Van de Voorde getoond dat het niet altijd evident is om een waterelement goed te onderhouden.
- Een mogelijkheid zou zijn om een fontein/waterpartij op de kop van het park te voorzien. Dat zou verkoelend kunnen werken. Bij een dergelijke waterpartij zou zitgelegenheid welkom zijn. Het is belangrijk dat voor een dergelijke waterpartij geen leidingwater wordt gebruikt. De waterbuffer voor het schoolgebouw vormt hiervoor misschien een mogelijkheid. Ook het reliëf kan een opportuniteit bieden voor een waterpartij.

Ivm spelen:

- Speelgelegenheid wordt best voorzien voor een leeftijd tussen 0 en 6 jaar.
- Eerder kleinschalige, rustige, natuurlijke spelelementen lijken meest aangewezen. Voor minder rustig spelen kunnen (grotere) kinderen naar de Blaarmeersen trekken. Het is immers de bedoeling dat het park rust en ontspanning brengt voor wie het bezoekt.
- Spelen zou zowel in de buurt van de school als in de buurt van Rinkkaai kunnen.

- In de zone van Rinkkaai zijn spelprikkelers gepland. In het Rijsenbergpark kunnen analoge elementen worden gebruikt om een speellint te vormen.
- Deelnemers vinden het niet aangewezen om sportvoorzieningen aan te brengen in het park. Sporten kan in de Blaarmeersen.

Ivm groen:

- Vraag om een permanente plek voor buurtmoestuintjes te voorzien. Momenteel nemen al een 25-tal tuiniers deel aan de Hoveling. Dat zijn tijdelijke tuintjes op het toekomstige K. Paolaplein. De meest aangewezen plek voor dergelijke buurtmoestuintjes lijkt de zone tussen het schoolgebouw en de sporen te zijn. Dit zou onder meer als voordeel bieden dat de school samen met bewoners in de tuintjes kan werken. Voorwaarde is wel dat daar genoeg zon is voor moestuintjes.
- De Groendienst benadrukt dat dergelijke tuintjes toegankelijk moeten zijn voor iedereen en goed moeten worden geïntegreerd in het park.
- De deelnemers verkiezen een 'Citadelpark-achtig' park dat natuurlijk aanvoelt.
- Men verkiest een meer open park. Hoge bomen zijn gewenst, vooral tegen de sporen. Men heeft liever geen 'bosjes'.
- Men vraagt zoveel mogelijk groen, bloemen, geurende planten. Eetbaar groen zou welkom zijn (notelaar, bessenstruiken ...). Een bijenhotel kan ook.
- Het park zal worden onderhouden door de Groendienst. Als de buurt dat wenst, kan de groendienst voor het onderhoud van het park samenwerken met bewoners.
- Vraag om rekening te houden met de bezonning bij het ontwerp van het park.

Ivm zitgelegenheid en ontmoeting:

- Men vraagt om 'zachte ontmoeting' te stimuleren door de keuze van de zitgelegenheid. Vraag naar comfortabele banken die ontmoeting mogelijk maken, zoals in het stadscentrum. Men vraagt om te vermijden dat men op de leuning kan zitten.
- De keermuurtjes kunnen ook zitgelegenheid bieden (cfr de tuin in helling aan het station).
- Een tafel is niet nodig vindt men.
- Het is belangrijk om zitgelegenheid te voorzien in de buurt van speelplekken en voldoende ver van het fietspad.

Ivm kunst:

- Een evt kunstwerk wordt best mee ingebed in het ontwerp van het Rijsenbergpark. Het lijkt echter meer aangewezen om een evt kunstwerk op één van de pleintjes te voorzien.
- Een kunstwerk zou kunnen verwijzen naar het verleden van de plek (bv via het gebruik van spoomateriaal).
- Bij de start van het project Gent Sint-Pieters heeft het SMAK een oproep gedaan bij kunstenaars om een kunstwerk voor te stellen voor een plek die hen aansprak in de projectzone. Het SMAK kreeg toen een 5-tal voorstellen. Eén van die voorstellen is het kunstwerk van Beate Strueli (de fotowand) dat ondertussen werd gerealiseerd in de tijdelijke tramtunnel.

Ivm de geluidswand:

- Vraag om de geluidswand gedifferentieerd aan te pakken. De geluidswand kan evt op bepaalde plekken worden doorbroken (bv door doorkijkpunten).

Ivm de laanbomen in de K. Fabiolalaan:

- De Stad Gent wil de bestaande bomen zoveel als mogelijk behouden en aanvullen met bomen aan de overzijde van het park om een echt 'laan-effect' te bekomen. Nieuw aangeplante bomen zouden immers kleiner zijn dan de huidige bomen waardoor het langer zou duren vooraleer er weer bomen van een grotere afmeting zouden groeien.
- De bomen aan de parkzijde zullen een visuele afscheiding vormen tussen het autoverkeer en het park. Fietspad en trottoir zouden tussen de bomen en het park liggen, waardoor fietsers en voetgangers als het ware in het park circuleren. De aanwezigen vinden dit een belangrijke meerwaarde en vragen om bomen die zouden afsterven (die zijn nl niet allemaal in goede gezondheid) te vervangen.

Ivm de link van het park met de projectzone van Rinkkaai en met zone B:

- Het fietspad door Rinkkaai moet aansluiten op het fietspad door het Rijsenbergpark.
- De sfeer van het Rijsenbergpark mag gelijkaardig zijn als de sfeer van de groene ruimte tussen de gebouwen van Rinkkaai en de sporen. Beide groene ruimtes mogen aanvoelen als één geheel, bv. door dezelfde materialen te gebruiken.
- Het Rijsenbergpark mag wel 'op zich staan', want dat zal veel meer toegankelijk zijn/aanvoelen dan de groene ruimte in de zone van Rinkkaai.
- De overgang tussen het Rijsenbergpark en de zone B is best geleidelijk.

4. Hoe gaat het nu verder?

Op basis van de workshop zal Evolta een mogelijk ontwerp voor het park voorstellen. Een belangrijk element hierbij is de vraag of het mogelijk is om het fietspad langs de sporen te laten lopen. Als dit inderdaad mogelijk is, zal Evolta twee mogelijke ontwerpen voorstellen, nl. één met het fietspad langs de sporen en één met een fietspad dat aansluit op de K. Fabiolalaan.

Geïnteresseerden zullen op deze voorstellen kunnen reageren via het digitale participatieplatform van de Stad Gent of op de wijkbeurs van de stationsbuurten op 18 november 2017.